Naturvernforbundet

Uttalelse vedtatt på Naturvernforbundets landsmøte 8.11.2026

Rettslig omstridte prosjekter må vente på dom

Naturvernforbundet krever at Stortinget endrer oreigningslova § 25. Det må ikke gis samtykke til oppstart av prosjekter dersom vedtaksmyndigheten finner at det foreligger reell risiko for brudd på menneskerettigheter eller grunnlovsvernede miljørettigheter.

I dag kan naturinngrep settes i gang selv om det fortsatt er rettslig uavklart om inngrepet krenker grunnleggende rettigheter. Dersom det er reist en innsigelse om mulig krenkelse av menneskerettigheter eller grunnlovsvernede miljørettigheter, må tiltaket ikke kunne iverksettes før lovligheten er rettskraftig avgjort av domstolene. Når skaden først er gjort, kan den være irreversibel. Fosen-saken viser dette tydelig.

Staten har plikt til å sikre og respektere grunnleggende rettigheter. Likevel åpner oreigningslova § 25 for at forvaltningen kan gi tiltakshaveren adgang til å starte fysiske inngrep før slike rettighetsspørsmål er endelig avklart. Da blir risikoen i praksis skjøvet over på dem som rammes. Reindriftsutøvere, andre rettighetshavere, naturvernere og miljøorganisasjoner må forsøke å stanse inngrepet gjennom klage, søksmål eller midlertidig forføyning, samtidig som natur- og kulturverdier kan gå tapt.

Vi krever at Stortinget endrer oreigningslova § 25 slik at det i saker om forhåndstiltredelse ikke kan gis samtykke dersom det foreligger reell risiko for krenkelse av menneskerettigheter eller grunnlovsvernede miljørettigheter før det foreligger en positiv rettskraftig avgjørelse om inngrepets lovlighet.

Spaden skal ikke settes i jorda mens grunnleggende rettigheter fortsatt er rettslig uavklart. Ingenting er klart før rettighetene er avklart!